

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Kotilainen, Sofia

Title: Keskisuomalaissukujen tarinat

Year: 2013

Version:

Please cite the original version:

Kotilainen, S. (29.6.2013). Keskisuomalaissukujen tarinat. Suomen Sukututkimusseuran blogi. Helsinki, Finland: Suomen Sukututkimusseura. Retrieved from <http://suomensukututkimusseura.blogspot.fi/2013/06/keskisuomalaissukujen-tarinat.html>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

LÄHDEVIITE:

Kotilainen, S. (29.6.2013). Keskisuomalaissukujen tarinat. Suomen Sukututkimusseuran blogi. Helsinki, Finland: Suomen Sukututkimusseura. Retrieved from <http://suomensukututkimusseura.blogspot.fi/2013/06/keskisuomalaissukujen-tarinat.html>

Suomen Sukututkimusseura Genealogiska Samfundet i Finland The Genealogical Society of Finland

Iauantai 29. kesäkuuta 2013

Keskisuomalaissukujen tarinat

Jouluaaton aaton suruviesti pysähdytti. Saarijärveläissyntyinen kirjailija Harri Tapper oli poissa. Keskisuomalaiset olivat menettäneet oman sanataiturinsa. Aikoinaan suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja tehdessä Tapper osoittautui virkistäväksi poikkeukseksi suomalaiskirjailijoiden joukossa. Kertoja, joka kirjoitti läheistä, tuttua kieltä. Hänen teksteissään paikallinen kansanluonne ja huumori kypsyivät vahvoiksi tarinoiksi. Suvun esivanhempien toiminta sai niissä selityksensä:

"Viitasaariset eivät saaneet selville sitä, miksi Mikko Mikonpoika perheineen oli lähtenyt. Jonnekin kuitenkin olette menossa. Nokka näyttää tietä. Jokainen menee johonkin, paitsi vorokin ajaja, joka pyörii paikallaan. – Ihmiset eivät olleet tienneet, miksi Tapperit olivat muuttaneet Saarijärvelle. Mikko Mikonpoika oli selittänyt, että he olivat tulleet vaistonsa ohjaamina. Vaisto oli käskenyt ja onni ohjannut."

Tapperin vuonna 2002 julkaistu romaani Pitkäsuisten suku liittyi hänen sukuaan ja esivanhempien tarkastelevien teosten sarjaan. Kirja kuvaa sitä, mistä kaikki sai alkunsa. Pitkäsuisten suku on paitsi tapperilaista kielellistä ilottelua, myös kaunokirjallinen sukututkimus omista juurista. Tapper tarkastelee siinä riemastuttavalla tavalla keskisuomalaisuuden syntyä, kehitystä ja kasvua, teemaa jota harvoin käsitellään suomalaisia identiteettejä ikuistavassa roomaanikirjallisuudessa. Karjalaisten ja pohjalaisten kaltaisten vanhojen ja vahvojen kansanheimojen rinnalla muita nuoremmasta keskisuomalaisuudesta on oltu vähemmän kiinnostuneita. Keskisuomalaisuutta ei

välttämättä edes aina mielletä miksikään heimoidentiteetiksi. Koko käsite ”keskisuomalainenkin” on otettu käyttöön vasta 1850- ja 1860-luvuilla.

Tapperin teoksen tarinallisuutta korostaa sen verraton kieli, kuin suoraan vanhan tuvan penkiltä, uunin lämmittämän ja hämärän huoneen perukoilta kuuluva kokeneen tarinaniskijän ääni, joka johdattaa kuulijat entisiin aikoihin. Pitkäsuisten suku -romaani kertoo Tapperien esivanhempien tarinan 1700-luvulta aina kirjailijan itsensä syntymäyöhön vuonna 1929. Kirjan kantavana teemana on pohjalaissukujen jälkeläisten vaellus Sisä-Suomeen ja yhdistyminen pääasiassa savolaista alkuperää olevien sukujen kanssa. Tuolloin törmäävät toisiinsa erilaiset kielet, luonteet ja kokonaiset elämäntavat.

”Pitkäsuisten suku” herättää lukijan pohtimaan, miten sukututkimuksellisista aineksista voidaan rakentaa (kauno)kirjallisuutta. Harri Tapper perustaa romaaninsa kuvauksen sukututkijoiden tapoihin saada tietoa esivanhemmistaan. Romaaninsa loppuun hän on liittänyt tutkijamaisesti esipolvikaavion, jota ei ole voitu koota ilman kirkonkirjoista saatuja tietoja. Tapper ei ole kuitenkaan tyytynyt pelkästään arkistojen tietoihin esivanhemmista ja heidän jälkeläisistään. Vanhimpiin sukupolviin asti myöskään perheen sisäinen muistitieto ei ole enää yltänyt, joten hän on lisännyt heidän elämäntarinoihinsa sopiviksi katsomiaan piirteitä. Moni sukuaan tutkiva haluaisi mielellään tietää, mistä ja keneltä esivanhemmalta mikäkin suvussa piilevä tai sukututkijalla itsellään oleva ominaisuus periytyy. Siten esivanhempien fiktiivinen luominen on oikeastaan sitä, että heihin liitetään sellaisia ominaisuuksia, joiden uskotaan periytyneen jälkipolville juuri heiltä. Mikä tieteellisessä mielessä olisikin luvatonta, on sukuromaanissa enemmän kuin välttämätöntä, jotta tarinan jännite säilyy.

Missä sitten kulkee faktan ja fiktion raja, kun puhutaan tai kirjoitetaan suvun menneisyydestä? Tutkijalle on selvää, että menneisyyttä ei sepitetä omasta päästä, mutta kaunokirjailijalle se on enemmän kuin suotavaa. Siten nimistä kirkonkirjoissa tulee eläviä ja todellisempia ihmisiä, joiden vaiheita ja toimintaa nykyihmisen on helpompi ymmärtää, vaikka eri aikakausia erottaisi useampi vuosisata. Hyvä tarina tekee kuitenkin historiasta kiinnostavaa, opettavaista ja ikimuistoisempaa, ja siksi kaunokirjallista sukututkimusta

tarvitaan tieteellisen rinnalle. Kuten Tapper sen itse ilmaisi: *"Tahdomme täälläpäin uskoa taruun. Tarutta ei elä."*

Kirjoittaja on Sofia Kotilainen, seuran hallituksen jäsen.